

Naročnina za Ljubljansko pokrajino: letno 70 lir (za inozemstvo 75 lir), za 1/2 leta 35 lir, za 1/4 leta 17.50 lir, mesečno 6.— lir. Tedenska izdaja letno 25 lir. Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana, Gregorčičeva ulica 23. Tel. 25-52. Uprava: Gregorčičeva ul. 27. Tel. 47-61. Rokopisov ne vračamo. — Račun pri poštni hranilnici v Ljubljani št. 11.953.

CONCESSIONARIO ESCLUSIVO per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: || IZKLJUČNO ZASTOPSTVO ZA OGLASE iz Kr. Italije (razen za Ljubljansko pokrajino) ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10. || in inozemstvo ima ISTITUTO ECONOMICO ITALIANO-MILANO, Via G. Lazzaroni 10.

Izhaja vsak torek in petek

Ljubljana, petek 20. marca 1942-XX

Cena posamezni številki lir 0'60

Preskrba južno-vzhodnih evropskih dežel

Razni načrti za povečanje agrarne proizvodnje

Nemška zatrpjevanja, da bi se celinska Evropa lahko sama prehranjevala, če bi se v vseh deželah primerno zvišala agrarna proizvodnja, so tudi v južno-vzhodnih evropskih deželah pobuda tako zvane »bitke za zvišanje pridelkov«. Beograjski dnevnik »Donauzeitung« meni, da imajo južno-vzhodne evropske dežele mnogo pogojev za zmago v tej bitki, ker se je doslej na enem hektarju obdelane zemlje pridelovala komaj polovica od tega, kar je v Nemčiji že doseženo. Za zvišanje pridelkov navaja imenovani list naslednje načrte:

Bolgarija, ki ima med južno-vzhodnimi deželami največji povprečni hektarski pridelek, hoče letos svoje bombažne nasade, ki so pred desetimi leti obsegali samo 3000 ha, razširiti na 70.000 ha. Nasade sladkorne repe pa mislijo razširiti od 19.000 na 28.000 ha. Če se to posreči, bo imela Bolgarija dovolj sladkorja za domačo potrošnjo. Tudi nasadi krompirja, ki so lani obsegali samo 2500 ha, bodo letos znatno razširjeni. Nasadi soje bodo po letošnjem načrtu obsegali 70.000 ha in na razpolago je že 30 ton semenske soje. Razširjeni bodo tudi nasadi konoplje, ki so lani obsegali okrog 30.800 ha.

Pred nekaj leti so začeli v Bolgariji za poskušnjo saditi tobak iz Virginije. Lani so nasadi obsegali okrog 1200 ha, letos pa jih namestavajo razširiti na najmanj 2000 ha. Po možnosti bodo povečana tudi riževa polja. Za izvedbo teh načrtov je Bolgarija naročila v Nemčiji med drugim 600 tisoč plugov in 230 tisoč kosilnih in mlatilnih strojev, v Madžarski pa velike količine umetnega gnojila.

V Grčiji so v teku dela, ki jamčijo za večji pridelek žita ter za prospeh nasadov oliv, fig, vinske trte in tobaka. Znatno bodo razširjena riževa polja, ki so v zadnjih letih dajala nad 4500 ton povprečnega pridelka.

Hrvatska ima za povečanje svoje agrarne proizvodnje petletni načrt, pri katerem igrajo važno vlogo tudi razna regulacijska dela, ki bodo močvirja in goljave spremenila v plodna zemljišča. V zagrebški okoličnici bodo do konca leta pridobili okrog 10.000 ha takih zemljišč. Velika pozornost je na Hrvatskem posvečena pridelovanju soje in ima poljedelsko ministrstvo na razpolago že 70 vagonov semenske soje.

V Romuniji bodo znatno povečali nasade krušnega žita, ovsu, prosu, hmelja, riža, krompirja in

fižola, po možnosti pa tudi nasade oljnatih in tekstilnih rastlin. Nasadi konoplje so lani obsegali 50 tisoč hektarjev, v načrtu pa je razširitev na 200.000 ha. Nasadi tobaka, ki so lani obsegali 20.000 ha, bodo morda že letos razširjeni na 35.000 ha.

Površina Madžarske se je s pridobljenimi pokrajinami razširila na okrog 70 milijonov hektarjev in pride od tega 50% na njive in polja, 21% na gozdove, 20% pa na travnike in pašnike. Za napredek poljedelstva ima madžarska vlada desetletni načrt. Za zboljšanje pridelka bodo dobili poljedelci letno po znižani ceni na razpolago naslednje količine kvalitetnega semena: 24.000 ton pšenice, 11.000 ton rži, 6300 ton ječmena, 4000 ton ovsu, 6000 ton koruze.

V Turčiji je dobilo poljedelsko ministrstvo letos na razpolago za zvišanje proizvodnje poldrugij milijon turških funtov, poleg tega pa je bil določen kredit 2,6 milijona za kvalitetno seme, 600 tisoč turških funtov pa za nabavo novih poljedelskih strojev. Največjo pozornost posveča turška vlada pridelkom krompirja. Nasadi se bodo letos razširili s 37.250 na 75.000 ha, kar obeta okrog 500.000 ton pridelka.

Organizacija za izvoz umetnih vlaken

V Italiji je bila nedavno ustanovljena organizacija za vodstvo izvoza nekaterih vrst tekstilnega blaga. Ta organizacija se imenuje Servizio Esportazioni Tessili in njena naloga je kontrola vsega izvoza umetnih vlaken in iz njih izdelane preje. Organizacija sama ne izvažá, pač pa daje dovoljenja za dobave ter kontrolira ves izvoz vlaken v pogledu količin cen.

Madžarska, ki je velik odjemalec italijanskih umetnih vlaken, pa je sedaj ustanovila organizacijo, ki kontrolira uvoz umetnih vlaken. Organizacija na Madžarskem je bila ustanovljena predvsem zaradi tega, da se prepreči med uvozniki tekmovalnost pri cenah ter da se uvoženo blago pravično razdeli. Madžarski uvozniki se bodo tudi v bodoče sami pogajali z italijanskimi producenti in dobavitelji, vsa svoja naročila pa bodo morali prijaviti uvoznici organizaciji. Brez njenega dovoljenja ne bo mogla nobena ma-

džarska tovarna dobiti umetnih vlaken iz Italije.

V delovanju bosta tvorili italijanska in madžarska organizacija celoto. Prva bo vodila in nadzorovala izvoz, druga pa uvoz in razdelitev. V delokrogu obeh organizacij je samo ta razlika, da kontrolira italijanska organizacija ves izvoz umetnih vlaken in preje, madžarska pa samo uvoz iz Italije, ki krije velik del madžarske potrošnje. Madžarski uvoz umetnih vlaken iz Nemčije ni pod kontrolo, ker so količine razmerna majhne.

Izvoz opazoma uvoz umetne svile ne spada pod nadzorstvo italijanske in madžarske organizacije, ker je bil izvoz umetne svile iz Italije in Nemčije organiziran tako, da italijanski in nemški dobavitelji neposredno zalagajo madžarske tovarne z onimi količinami, ki so bile v pogodbah za vsako podjetje posebej določene in zabeležene.

Nemški agrarni načrti

Voditelji nemškega poljedelstva so pripravili načrte in izdali parole za dvig kmetijske proizvodnje v l. 1942. Sredstva tako zvane »bitke« za izdatno proizvodnjo so predvsem apeli na nacionalno dolžnost poljedelcev, poleg tega pa tudi zagotovila večjih dohodkov, če bodo poljedelci posvečali vse svoje sile izvršitvi načrtov.

V prvi vrsti hočejo letos doseči povečanje pridelkov krompirja, oljnatih rastlin in sočivja. Nasadi krompirja bodo povečani za nekaj stotisoč hektarjev, čeprav bo treba zaradi tega skrócić pridelek ječmena in detelje ter še nekaterih krmil za živino. Krompirjevi nasadi se morajo povečati, ker je pač krompir zelo važna ljudska hrana, pridelek nekaterih krmil pa se lahko skrči, ker dajejo izdatna krmila tudi oljnatne rastline, ko se iz njih izločijo maščobe.

Nasadi oljnatih rastlin so v Nemčiji do l. 1932. obsegali komaj kakih 5000 ha, ker so razne oljnatne rastline v izobilju uvažali iz inozemstva. Do l. 1937. so bili razširjeni na 63.000 ha, do lani že na 225.000 ha, letos pa jih hočejo razširiti na najmanj 300.000 ha. Letos se bo predvsem povečal pridelek oljnatih repice ali ogrščice in maku. Pridelovalcem v spodbudo so bile zvišane cene pri repici od 44 na 50 RM, pri maku pa od 80 na 90 RM za stot. Stroške tega zvišanja cen nosi država in se cene pri konsumu jedilnega olja in margarine ne bodo zvišale.

Ker se zmanjšujejo obroki mesa in maščob, se je pri prehrani prebivalstva dvignila važnost sočivja in zato bodo tudi ti nasadi letos povečani najmanj za 50.000 ha. Pri konsumu sočivja je prišlo l. 1936. na vsakega prebivalca Nemčije 52 kg, lani pa 75 kg, nasadi sočivja pa so obsegali l. 1940. okrog 165 tisoč ha, lani pa 200.000 ha. Da bo letošnja razširitev nasadov sočivja uspela po načrtu, bodo morali dati vrtnarji na razpolago polovico svojih s steklom pokritih rastlinjakov.

Bitko za izdatno kmetijsko proizvodnjo podpirajo tudi razne publikacije, ki razglašajo, da bi ce-

linska Evropa lahko preživljala 460 milijonov ljudi, če bi se kmetijska proizvodnja povsod dvignila na višino, kakršna je v Nemčiji. Ker ima Evropa 343 milijonov prebivalcev, bi bilo za njeno preskrbo z žitom že dovolj, če bi se povprečni pridelek enega hektarja dvignil od 12,6 na 14 metrskih stotov. Zitna polja Evrope obsegajo 70 milijonov ha, dala bi se pa znatno razširiti.

Nemški institut za gospodarsko proučevanje navaja, da je celinska Evropa pred vojno krila 91% potrebnih živil za lastno agrarno proizvodnjo. Delež nemške samopreskrbe je znašal 83%. Če se dvigne agrarna proizvodnja v ostalih evropskih deželah po nemškem zgledu, bo odstotek samopreskrbe povečan v severni Evropi od 82 na 167%, v južnovzhodni Evropi od 107 na 177%, v Španiji in Portugalski od 98 na 204%, v Franciji od 83 na 161%, v vsej kontinentalni Evropi pa od 91 na 134%.

Gospodarske vesti iz Turčije

Nedavno je Turčija uvozila 20.000, pred nekaj tedni pa 50 tisoč ton pšenice. Uvoz se bo nadaljeval, da bi se dosegla pšenična zaloga 150.000 ton, ki je potrebna za preskrbo prebivalstva z moko in kruhom.

Turška monopolska uprava namerava letos omejiti proizvodnjo piva, da bi se znižala potrošnja ječmena.

Davek pri izvozu tobaka je bil zvišan in znaša odslej 30% vrednosti izvoženih količin.

Turška vlada je odredila ustanovitev posebnega urada, ki bo nadzoroval potrošnjo papirja. Nova ustanova je že ugotovila količine papirja, ki so potrebne za državne urade.

Za reguliranje cen iz Romunije uvoženega zemeljskega olja je turško trgovsko ministrstvo najelo posojilo v znesku 1,5 milijona turških funtov, ki se bo obrestovalo s 6%.

Stanična volna konkurira naravni

»Berliner Börsen-Zeitung« je objavila pod naslovom »Konkurent stanične volne« članek, v katerem opozarja na veliki tehnični napredek, ki ga je dosegla proizvodnja stanične volne.

List pravi, da je stanična volna poklicana, da zamaši vrzeli, ki so še ostale v gospodarstvu proizvodnje tkiv. Kakor je nekoč umetna svila uspešno nastopila proti naravni svili, tako se more trditi tudi sedaj, ko je stanična volna premagala svoje otroške bolezni, da je postala najostrejši konkurent ovčji volni in bombažu. V mnogem oziru bo stanična volna oba svoja konkurenta še prekosila.

List nato opozarja, kako srečno je bil izbran kraj, kjer se je šele l. 1935. v okviru nacionalnega načrta za proizvodnjo tkiv ustanovila tovarna za stanično volno v Nemčiji. Kraj je bil zlasti prikladen, ker so bile tu številne bombažne predilnice. Po pod imenom Viscosa znanem postopku se je začela izdelovati tu stanična volna. Prvotna dnevna kapaciteta tovarne v višini 20 ton je bila že davno prekoračena. Tudi kakovostno se je stanična volna vedno bolj zboljševala. Gospodarskega človeka pa zanima zlasti to, da niti neprestana racionalizacija produkcijskega procesa ni zahtevala večjih investicij. Vedno se je delalo na to, da proizvodni stroški ne narastejo preveč in brez novih naprav se je dosegla v l. 1941. bistveno večja in boljša proizvodnja kakor v l. 1940.

Glavno vprašanje, ki se je moralo rešiti poleg zvišanja proizvodnje, je bilo vprašanje, kako zboljšati kakovost stanične volne. Doseženi so bili že znatni napredki, toda še vedno je bila kakovostna razlika med stanično volno in bombažem. Odločilnega pomena za nadaljnji razvoj proizvodnje je bilo spoznanje, da ni cilj ustvariti idealno tkivo, ki bi služilo za vse uporabne namene, temveč da je treba doseči kakovostno zboljšanje stanične volne v tej smeri, da se ustvari tip le za določene namene, ker umetno ustvarjeno tkivo ne more biti tako vsestransko za uporabo kot naravno. Lastnosti sintetičnega tkiva morajo biti prilagojene za določene uporabne namene. Pri tem pa se je vedno moral upoštevati tudi gospodarski moment. Zlasti pa se je moralo preprečiti vsako dviganje cen.

Med tipi, ki jih je tovarna na novo začela izdelovati, je tip H edina volna stanična volna po postopku Viscosa, ki se je do sedaj proizvela in praktično uporabljala. Ker je ta volna cevka, zlasti ohranja toploto in se more zato na zelo mnoge načine uporabljati. Posebnega pomena je, da se more prodajati po isti ceni kot navadna stanična volna. Kot njena posebna prednost se omenja še njena voluminoznost ter lastnost, da je popolnoma podobna volni. Tudi njeno mehko in sposobnost, da ohrani obliko, je treba omeniti. Pri tem pa je cenejša od naravne

volne. Samo po sebi se razume, da si podjetje prizadeva to volno tkivo proizvajati v čim večjem obsegu.

Poleg raziskovalnih del, da se doseže še boljše stanična volna, pa se nadaljujejo tudi prizadevanja, da se še bolj poceni, kar bo posebnega narodnogospodarskega pomena po vojni, ko bo morala stanična volna zopet konkurirati s svojimi naravnimi konkurenti. S pomočjo lastnega raziskovalnega zavoda ter v ozkem sodelovanju s Cesar-Viljemovim zavodom za kemijo se je posrečilo bistveno skrajšati proizvodni proces, kar je omogočilo zboljšanje in pocenitev proizvodnje. Ta skrajšani postopek pa je tudi omogočil, da se morejo uporabiti za proizvodnjo stanične volne vse izhodne snovi, ki vsebujejo celulozo.

To je posebno važno sedaj, ko postaja pomanjkanje lesa vedno bolj akutno. Poleg odpadkov lanene in konopljene industrije se je začelo sedaj uporabljati tudi trsje in slama ogrščice. Ker je trsja zelo mnogo, je novi izum tem pomembnejši.

Bilo bi sicer zelo zanimivo podati še podrobnejše uspehe, ki so bili doseženi v tekstilnem raziskovanju, vendar pa naj zadoštuje ugotovitev, da je danes ves postopek že tako dovršen, da praktično obsega že proizvodnjo tkiv ter proizvodnjo predmetov iz stanične volne. Izkazalo se je, da je stanična volna postala konkurirana naravni.

Poravnajte naročnino!

Iz italijanskega gospodarstva

Turinska družba Fiat je imela lani 59.1 milijona lir čistega dobička (prejšnje leto 55.1) in bo plačala 100odstotno dividendo. Podjetje izvaža avtomobile v skrajnem obsegu ter dela priprave za nove tipe motornih vozil.

Za 47 milijonov lir novih kmečkih hiš in gospodarskih poslopij je bilo v Italiji zgrajenih letos do konca februarja. V 488 novih hišah prebiva 524 kmečkih družin, za okrog 200 družin pa so prizidali in razširili 179 hiš.

Lignit bo racioniran na podoben način kakor premog in koks. Od 1. aprila dalje bodo trvdke, ki prodajajo lignit, dobivale določene količine na nakaznice, ki jih bo izdalo ministrstvo za korporacije.

Inventar vseh suknenih proizvodov morajo napraviti podjetja, ki proizvajajo sukno, s stanjem od 15. marca ter ga do konca meseca izročiti oblastem.

Izmenjava blaga med Italijo in severnimi državami: Dansko, Norveško, Švedsko in Finsko se kljub prometnim težavam čedalje bolj ugodno razvija. Predvsem je narasla izmenjava raznih surovin in industrijskih izdelkov. K ugodnemu razvoju so mnogo pripomogli nedavni trgovinski sporazumi. Najživejši je promet med Italijo in Švedsko. Vrednost italijansko-švedske trgovine je dosegla lani že pol milijarde lir, l. 1939. pa je znašala blizu 400 milijonov lir. Italijanska industrija dobiva iz Švedske važne surovine, Švedski pa so predvsem dobrodošli italijanski tekstilni izdelki.

Vipla je nova vrsta smole, ki se izdeluje iz domačih surovin ter pomeni važno pridobitev italijanske kemične industrije. Nova smola se bo zlasti uveljavila v industriji gume, zaradi svoje raznovrstne uporabnosti in odpornosti proti kislinam. Iz nje že izdelujejo podplate in razne cevke, uporabljajo jo pa tudi pri izdelovanju drete in debelega sukanca.

Metan kot pogonsko sredstvo uvajajo tudi italijanske državne železnice. V Rovigu je bila ustanovljena centrala za razdeljevanje metana. Centrala ima dnevno kapaciteto proizvodnje 10.000 kubičnih metrov, služi pa za pogon na progah: Rovigo—Adria—Chioggia, Rovigo—Legnano—Verona, Adria—Ariano—Polesino, Adria—Cavarzere—Piovesinarco—Venezia. Avtomobilski motorji delajo z močjo 120 k. s. in razvijajo do 100 km brzine na uro. Metanski pogon nameravajo uvesti tudi na progah Benečije in Lombardije do Mantove, Cremona, Pavije in Legnana.

Predlagana je fuzija električne družbe Selt-Valdarno z delniško električno družbo Sperando s sedežem v Firenzi. Družba Sperando ima glavnico 14 milijonov lir.

Družba za umetno svilo Chatillon, ki je v velikem koncernu za proizvodnjo umetnih vlaken in umetne svile «Italviscosa», namerava zvišati glavnico od 175 na 275 milijonov lir.

Terni, znana skupina težke industrije v Italiji, ki spada h koncernu Finsider, zvišuje glavnico od 1200 na 1500 milijonov lir. Dividenda bo znašala kakor prejšnje leto 7 %.

Novo veliko radijsko postajo v Zari bo začel EIAR v kratkem graditi. Postaja bo obsegala okrog 40 tisoč kvadratnih metrov.

Turinska mestna hranilnica je ob proslavi 100letnice svojega obstoja darovala 7 milijonov lir za razne dobrotne ustanove in podporno društva.

Banca Commerciale Italiana bo izplačala za l. 1941. zopet 4%no dividendo. Od čistega dobička v višini 36.92 (l. 1940. 36.4) milijona lir se odkaže po odbitju zneskov za izplačilo dividend 5 milijonov lir rezervnim zakladom.

Dobave sukanca

VIII. oddelek Vis. komisariata je pod št. 1261/1-42 z dne 10. marca izdal naslednjo okrožnico:

Zaradi boljšega in hitrejšega uveljavljanja odredb o dobavljanju sukanca se objavlja:

1. Glede na to, da so bili trgovci na debelo pooblašteni, da dobavljajo sukanec trgovcem na drobno, ki so bili njih odjemalci do 31. decembra l. l., ne da bi od njih jemali bone za dvig, izdane od Trgovinsko-industrijske zbornice, ter naročilnice za oddajo, izdane od industrijskih in obrtnih sindikatov, in se torej pri njih še ni mogla storiti primerna obratovalna zaloga blaga in bonov, se je naprosila dne 21. februarja 1942. industrijska fašistična konfederacija, da odredi novo dodelitev sukanca trgovskim velepodjetjem v izmeri 70 % srednje potrošnje posameznih tvrdk v dvoletju 1939/40, znižanih na dva meseca, kar pomeni praktično ohraniti v veljavi sistem iz mesecev novembra in decembra 1941. tudi za ves januar in februar v pogledu dobav veletrgovcev.

Veletrgovci pa bodo morali dobavljati izključno le svojim odjemalcem proti odvzemu bodisi bonov za dvig, ki jih izdaja Trgovinsko-industrijska zbornica, bodisi naročilnic za oddajo, ki jih izdajajo industrijske in obrtne organizacije, da se more pri njih storiti primerna množina bonov in naročilnic, ki jim omogoča od naslednjega 1. marca redno nabavljanje pri producentih.

2. Samo ob sebi se razume, da morajo proizvajalci sukanca poleg omenjenih množin dobavljati trgovcem na debelo in trgovcem na drobno, ki se zalagajo pri njih naravnost, ter sploh industrijem in obrtnikom tudi količine su-

kanca, preračunane na čisto težo, izkazane z boni za dvig, izdanimi od Trgovinsko-industrijske zbornice ali z naročilnicami za oddajo, izdanimi od industrijskih in obrtnih organizacij, ki jim bodo predložene.

Za sukanec se še vrh tega določa, kakor je to že odrejeno v pogledu naročilnic za oddajo, da morajo grosisti bone, izdane od Trgovinsko-industrijske zbornice, ki so jih prejeli in na njih podlagi izvršili prodajo, označiti na zadnji strani s svojo trvdko in jih v svrhu svojih lastnih nabav izročiti producentom, in sicer nad 70 %, dovoljenih za tekoče dvomeseče, kakor pod točko 1.

3. Glede na to, da bodo torej v panogi sukanca producenti dobavljali samo proti bonom ali naročilnicam za oddajo, se nadalje še določa, naj producenti in grosisti ne vrše več drugih vpisov v prejemnih in oddajnih knjigah, ki jih je Visoki komisariat ustanovil z okrožnico VIII. No. 4776/107 z dne 24. novembra 1941, odd. III.

Prav tako naj ne sporočajo več korporacijskemu odboru: proizvajalci prodaj in pošiljk, veletrgovci pa nakupov in prejemov po določenih okrožnicah Visokega komisariata VIII. No. 4776/166 z dne 16. decembra 1941.

4. Zapazilo se je, da so inventarji sukanca, ki so jih svojčas predložila podjetja Trgovinsko-industrijski zbornici, sestavljeni na osnovi kosmate teže (vštevši konfekcijo), dočim se prodaja vrši na čisto težo. Da ne bo ugovorov pri izvajanju kontrole, se odreja, da se zaradi določitve čiste teže na dan predložiti inventarja na breme tvrdk postopa tako, da se v inventarju naznanjena kosmata teža zniža za 60 %.

Denarstvo

Uspešno poslovanje norveških zavarovalnic

Zavarovalnice na Norveškem še nikdar niso imele toliko posla kakor lani in letos. Nova življenjska zavarovanja so dosegla rekordno vsoto 220 milijonov kron, vplačila prvih premij vsega zavarovanja pa so znašala lani 103 milijone kron. Vse zavarovalnine so dosegle 2.25 milijarde kron; po prvi svetovni vojni so znašale okrog 900 milijonov kron, pred sedanjo vojno pa komaj okrog 400 milijonov kron. Na Norveškem deluje 14 domačih zavarovalnic, ki imajo za življenjsko zavarovanje na razpolago eno milijardo kron kapitala. Zavarovanja pri inozemskih zavarovalnicah, ki imajo svoje podružnice na Norveškem, znašajo okrog 47 milijonov kron.

Vsi denarni zavodi v Dalmaciji so po odredbi dalmatinskega guvernerja postavljeni pod državno nadzorstvo.

Kovanci po 50, 20 in 10 din se vzamejo v Srbiji 19. marca iz prometa.

Francoski paket delnic (16% vseh delnic) Madžarske občne kreditne banke v Budimpešti, enem največjih madžarskih denarnih zavodov, je kupila Dresdner Bank in bodo sedaj v upravo zavoda izvoljeni trije njeni zastopniki. Madžarska občna kreditna banka je imela lani 9.7 (predlani 7.3) milijona pengov čistega dobička ter bo izplačala za lani 4%no (predlani 3%no) dividendo.

Poleg novčanične banke bo ustanovila Nemčija v Ukrajini tudi več zasebnih bank, ki bodo zvezane po posebni centrali. Novčanična banka bo za vse te banke likviditetna rezerva.

Finska narodna banka je objavila bilanco za konec 1941. V primeri z l. 1940. (vse številke v milijardah finskih mark) se je zlata zaklad zmanjšal od 0.60 na 0.17, devizni zaklad od 1.17 na 0.93, obtok bankovcev se je zvišal od 5.5 na 7.3, klirinški dolgovi pa od 0.33 na 1.48.

Začasnega voditelja nove ukrajinske novčanične banke je imenovan direktor Reichsbanke dr. Einsiedel.

Tečaj delnic so na njurjski borzi zopet močno nazadovali ter dosegli najnižjo stopnjo od aprila 1938.

Tečaj kitajskega srebrnega dolarja v razmerju z jenom se je sedaj zvišal od 4:1 na 4.7:1.

Porast cen v Švici

Nedavno so bile v Švici določene nove žitne cene. Da bi poljedelce spodbudile k zvišanju pridelka, so bile cene pšenice zvišane za 4 in pol šv. franka pri 100 kg. Od l. 1929. so bile cene krušnega žita v Švici naslednje:

letina	pšenica za 100 kg	rž
	frankov	frankov
1929.	42.50	35.50
1931.	38.—	28.50
1934.	34.—	25.50
1937.	36.55	28.50
1939.	36.45	28.50
1940.	43.10	39.—
1941.	45.50—48.—	43.50
1942.	50.——52.50	48.—

V letih 1921. do 1939. je bila povprečna cena pšenice 37, rži pa 29.42 fr. V primerjavi s to dobo se je pšenica podražila lani za 27, letos pa za 40%, rž pa se je podražila lani za 58, letos pa za 70%.

Indeks življenjskih stroškov (junij 1914. = 100) je letos konec februarja dosegel 187.9, kar je v primerjavi s prejšnjim mesecem porast za 0.9%, v primerjavi z avgustom 1939. pa za 37%.

Švedska zunanja trgovina

Letos januarja se je švedska zunanja trgovina znatno dvignila, ker so uspeli nekateri čezmorski transporti. Uvoz je dosegel vrednost 155 milijonov švedskih kron, lani januarja pa le 127 milijonov. Izvoz je ostal na lanski višini. Izvoz rud se je znižal, dvignil pa

se je izvoz lesa in papirja. Tudi izvoz strojev in orodja je presegel lansko količino in vrednost. Bilanca zunanje trgovine je izkazala presežek uvoza v vrednosti 66.5 milijona švedskih kron, lani januarja pa je ta presežek znašal 42 milijonov.

Med Švedsko in Slovaško sklenjena trgovinska in plačilna pogodba velja do konca l. 1942. Švedska bo dobivala iz Slovaške predvsem oglje, stanično volno in slad, Slovaška pa iz Švedske stroje in orodje.

Gospodarske vesti

Borgonovo se odslej imenuje Sušak.

Konkurz trvdke Carl Pollak d. d. v Ljubljani je končan, ker je bila razdeljena vsa masa.

Na Gorenjskem je sedaj, kakor poročajo celovški dnevnik, 3400 obrtnih obratov.

Hrvatska trgovinska delegacija je odpotovala v Vichy radi sklenitve trgovinske pogodbe s Francijo.

Delniška družba Obnova za trgovino in proizvodnjo industrijskih snovi se je z glavnico 30 milijonov kun ustanovila v Zagrebu. V upravnem svetu so trije Dunajčani in trije Zagrebčani.

Obisk gostiln je v zagrebškem okraju prepovedan v času od 15. marca do 31. oktobra, torej v času poljskih del.

S sodelovanjem znanega nemškega koncerna Hardtmuth se je ustanovila v Zagrebu tvornica za svinčnike. Tvornica bo uvažala mine za svinčnike iz Budjevolje, les za svinčnike pa bo izdelovala iz hrvatskega lipovega in jelševega lesa.

Delnice doseglednjega lastnika tvornice kovin v Novem Sadu Miljkovića so prešle v madžarske roke. Tvornica bo ustanovila svojo podružnico na Hrvatskem.

Turčija je močno zvišala cene za tobačne izdelke in alkoholne pijače.

Bolgarska je lani izvozila blaga za 9.2 milijarde, uvozila pa za 10.2 milijarde levov, da je bila njena trgovinska bilanca pasivna za približno 1 milijardo levov.

Nemčija bo odkupila od Bolgarske 42 milijonov kg tobaka za ceno 4 milijard levov. Sporazum o tem nakupu je že bil dosežen.

Trgovinska pogajanja med Nemčijo in Švedsko so bila ugodno zaključena ter bo med drugim dobavila Švedska Nemčiji 50.000 ton umetnih vlaken ter 40.000 ton papirja.

Nemški komisar za cene je izdal navodila, kako naj se določijo mezde vojnim ujetnikom, ker so njih storitve mnogo manjše kakor pa one nemških delavcev. Tako ceni storitev francoskih vojnih ujetnikov na 80—90 % nemškega delavca, belgijskih na 75—85 %, poljskih 65—75 %, srbskih 60—70 %, angleških 45—55 % in ruskih 40 do 50 %.

Sintetično snov za podplate, ki je trpežnejša od usnja, so dali v Nemčiji v promet.

Vodo, v kateri se je kuhal krompir, bodo v Nemčiji začeli uporabljati za pranje perila. Poskusi so baje pokazali, da takšna voda ne zaostaja dosti za vođo, v kateri je raztopljeno milo.

Cigarete, cigarete in alkoholne pijače so se na Švedskem znova podražile. Sedaj za 20%. Tudi vse drugo blago se je podražilo.

Obrok mesa je bil na Švedskem znižan za 20%.

Angleški minister za prehrano Woolton je napovedal novo zmanjšanje mesnega obroka. Prebivalstvu je svetoval, da se bolj navadi na vegetarijansko hrano.

Na Angleškem nameravajo predpisati ljudsko obleko, s katero se bo zmanjšala potrošnja blaga.

Vsaka stavka v podjetjih, ki delajo za vojsko, je v Angliji prepovedana.

Švica je povečala proizvodnjo žita ter je po predpisih v prisilnem odkupu žitnih presežkov lani odkupila od švicarskih kmetovalcev 12 tisoč vagonov, predlani pa le 8.200 vagonov žita. Da bi se proizvodnja še bolj povečala, je zvišala odkupno ceno za pšenico od 36,6 na 50 do 52,5 šv. fr. za 100 kg.

Ameriški finančni minister je predložil parlamentu novi davčni načrt, ki naj prinese državi 27 milijard dolarjev.

Ker je ustavljena proizvodnja zasebnih avtomobilov v USA, bo moralo likvidirati 60.000 tvrdk, ki so prodajale avtomobile. Približno pol milijona nameščencev pri teh tvrdkah bo zato ostalo brez službe.

Argentinska vlada je dala grški vladi na razpolago 20.000 ton žita, ne da bi določila rok plačila. Grška vlada pa mora sama poskrbeti za prevoz tega žita.

RIV

**REGISTRIRNE
BLAGAJNE**

A. GOREC
poleg nebotičnika

Zahtevajte
obisk in ponudbo

Obrtništvo v Nemčiji

V Nemčiji so l. 1939. ljudsko štetje združili s poklicno statistiko, ki je bila nedavno objavljena. Pri štetju je bil obrt sicer združen z industrijo, ker pa so bile navedene posamezne stroke, se da iz statističnega gradiva s pomočjo podatkov predstavnitva nemškega obrtništva ugotoviti, v kakšnem razmerju je v Nemčiji obrt do industrije in do vsega gospodarstva.

Berlinski »Das Reich« je prišel do naslednjih zaključkov: Med 38.8 milijona pridobitnikov v državi je 5.7 milijona samostojnih, 6.7 milijona v podjetjih udeleženih družinskih članov, 2.1 milijona uradnikov, 5.3 milijona nameščenec in 20 milijonov delavcev. Če upoštevamo, da je v nemškem obrtu okrog 1.5 milijona podjetij, lahko sklepamo, da tvorijo obrtniki približno eno četrtino vseh pridobitnikov. V skupini industrija in obrt je štetje izkazalo 1.6 milijona samostojnih pridobitnikov. Iz tega je razviden velik delež, ki ga ima obrt pri številu samostojnih pridobitnikov v industriji in obrtu. Ker je v normalnih časih v obrtu zaposlenih okrog 4.5 milijona oseb z lastniki podjetij vred, lahko rečemo, da pride od 16.5 milijona pridobitnikov v industriji in obrtu več

ko ena četrtina na samo obrtništvo.

Posebno močno je zastopano obrtništvo v skupini družinskih članov, ki delujejo v podjetjih. V industriji in obrtu izkazuje štetje 326.000 v podjetjih udeleženih in delujočih družinskih članov. Od tega pride samo na mesarski in pekovski obrt okrog 200.000 oseb. Pred vojno so imeli obrtniki v Nemčiji okrog 3 milijone pomožnega osebja: pomočnikov, vajencev in pomožnih delavcev. Od 12.7 milijona delavcev, ki jih izkazuje štetje v industriji in obrtu, pride gotovo ena četrtina na obrt.

Te številke dokazujejo, da ima obrt zelo važno mesto v poklicnem življenju in da je skozi obrtne delavnice najkrajša pot do samostojne pridobitnosti.

Že v 24 urah barva, plesira in kemično snaži obleke, klobuke itd. Skrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6, Selenburgova ul. 8

Telefon št. 22-72.